

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi väestötietolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietolain säännöksiä, jotka koskevat väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja ja tietojen luovuttamista väestötietojärjestelmästä. Säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi muun lainsäädännön muutoksista johtuvat muutokset. Esityksen mukaan väestötietojärjestelmään talletettaisiin uutta edunvalvontaval-

tuutusta koskevat perustiedot. Maistraatin oikeutta päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta laajennettaisiin. Maistraattien lisäksi osoitepalvelutehtävän hoitamiseen voisivat osallistua sopimukseen perustuen myös muut viranomaiset ja yhteisöt.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2 Nykytilan arviointi	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	8
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	10
3 VOIMAANTULO.....	10
4 SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	11
LAKIEHDOTUS	13
Laki väestötietolain muuttamisesta	13
LIITE	14
RINNAKKAISTEKSTIT	15
Laki väestötietolain muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Väestötietojärjestelmän talletettavat henkilötiedot

Väestötietojärjestelmä on yhteiskunnan keskeinen perusrekisteri, josta säädetään väestötietolaissa (507/1993) ja – asetuksessa (886/1993). Laki ja asetus tulivat voimaan 1 päivänä marraskuuta 1993. Väestötietolaissa säädetään muun muassa väestötietojärjestelmään tallettavista tiedoista ja järjestelmän tietojen luovuttamisesta.

Väestötietojen käyttötarkoituksesta säädetään lain 3 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan väestötietojärjestelmän henkilötietoja pidetään yllä henkilön yksilöintiä sekä henkilö- ja perheoikeudellisen aseman ja toimivaltaisuuden selvittämistä varten. Väestötietojärjestelmään tallettavista henkilötiedoista säädetään lain 4 §:ssä. Yksityiskohtaisemmat säännökset tallettavista tiedoista sisältyvät väestötietoasetukseen.

Väestötietolain 4 §:n 3 kohdan mukaan väestötietojärjestelmään merkitään muun muassa toimivaltaisuutta koskevat tiedot. Tiedot on määritelty tarkemmin väestötietoasetuksen 4 §:ssä siten, että väestötietojärjestelmään talletetaan edunvalvontaa ja toimintakelpoisuuden rajoitusta koskevat tiedot. Tiedot perustuvat holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettuihin edunvalvojan määräämistä ja toimintakelpoisuuden rajoittamista koskeviin päätöksiin. Yksityiskohtaiset tiedot edunvalvonnasta ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta merkitään maistraattien holhousviranomaisina ylläpitämään holhousasioiden rekisteriin, josta säädetään holhoustoimesta annetussa laissa ja holhoustoimesta annetussa asetuksessa (889/1999).

Edunvalvontavaltuutus on uusi oikeudellinen instituutio, joka rinnastuu tarkoituserälleen nykyisen holhoustoimesta annetun lain mukaiseen edunvalvojan määräämiseen. Edunvalvontavaltuutus eroaa edunvalvonnas-

ta lähinnä siinä, että edunvalvontavaltuutusta käyttäessään päämies itse etukäteen valitsee valtuutetun ja määrittelee niiden asioiden piirin, jotka hän haluaa valtuutetulle uskoa. Edunvalvontaan asettaminen tapahtuu sitä vastoin tuomioistuimen tai holhousviranomaisen päätöksellä, joka voidaan tehdä vasta siinä vaiheessa, kun edunvalvonta on jo ajankohtainen. Edunvalvontavaltuutuksesta säädetään 1 päivänä marraskuuta 2007 voimaan tulevassa laissa (laki edunvalvontavaltuutuksesta 648/2007).

Tietojen luovuttaminen väestötietojärjestelmästä

Väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisen edellytyksistä, luovuttamisen tavoista, viranomaisten päätösvallasta, tietojen luovuttamista koskevasta päätöksestä ja muutoksenhausta sekä muista tietojen luovuttamiseen liittyvistä seikoista säädetään väestötietolain 6 luvussa.

Väestötietojärjestelmän tietojen luovutus-tavoista säädetään lain 28 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan tietoja luovutetaan teknisen käyttöyhteyden avulla, muussa koneellisesti käsiteltävässä muodossa, kirjallisesti tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla tavalla. Käytännössä tietoja luovutetaan monin eri tavoin. Esimerkiksi asiakasrekisterien päivityspalvelussa asiakkaan oman rekisterin tietoja päivitetään muuttuneiden tietojen osalta säännöllisesti ennalta sovituin väliajoin tai kertaluonteisesti. Kyselypalvelussa voi hakea, katsella ja tulostaa yksittäisiä väestötietojärjestelmän tietoja. Tietojärjestelmien välisessä automaattisessa sovelluskyselyyhteydessä asiakkaan sovellus hakee tarvittavat tiedot väestötietojärjestelmästä asiakkaan omaan järjestelmään. Otanta- ja poimintapalvelussa haetaan erilaisin poimintaperustein ja otantamenetelmin tietoja väestötietojärjestelmästä ja toimitetaan asiakkaalle. Osoitepalvelussa luovutetaan henkilön osoite puhelimitse tai verkon välityksellä. Viranomaiskäyttöä varten on lisäksi palvelupuhelin, josta viranomainen voi hankkia kansalaisten henkilötietoja yksittäistapauksittain.

Väestötietolain säännösten mukaan tietojen luovutus väestötietojärjestelmästä perustuu Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin tekemään päätökseen. Rekisterihallinnon viranomaisen keskinäisestä toimivallan jaosta säädetään väestötietolain 31 §:ssä, jonka mukaan Väestörekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta, kun kysymyksessä ovat valtakunnalliset tai usean maistraatin virka-alueen tiedot tai ulkomaille muutoin kuin yksittäin luovutettavat tiedot. Maistraatti päättää virka-alueensa tietojen ja yksittäin annettavien muiden tietojen luovuttamisesta. Väestötietolain 32 §:n mukaan tietojen luovuttamisesta on tehtävä kirjallinen päätös, jollei luovutus koske tilasto- tai lukumäärätietoja taikka yksittäin luovutettuja tietoja.

Väestötietolain ohella väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevassa toimivallanjaossa on sovellettu julkisen hallinnon asiakaspalvelujen järjestämisestä yhteisissä palveluyksiköissä annettua lakia (802/1993; jäljempänä vanha yhteispalvelulaki) ja lain nojalla annettua valtioneuvoston päätöstä (847/1993). Laki on kumottu 1 päivänä huhtikuuta 2007 voimaan tulleella lailla julkisen hallinnon yhteispalvelusta (223/2007; jäljempänä uusi yhteispalvelulaki). Maistraatit ovat tehneet vanhan yhteispalvelulain nojalla muun muassa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevia yhteispalvelusopimuksia, joiden nojalla maistraatti on voinut luovuttaa myös toisen maistraatin virka-alueen tietoja ja yksittäisten osoitetietojen luovuttamista puhelinpalvelussa ovat hoitaneet myös muut viranomaiset kuin maistraatit.

Toisen maistraatin virka-alueen tietojen luovutusta on toteutettu lähinnä niin sanottuna pienimuotoisena massatietopalveluna, jossa palvelu annetaan maistraatin oman henkilökunnan toimesta maistraatin käytössä olevin teknisin keinoin ja apuvälinein. Väestörekisterikeskus on pääsäännön mukaan tehnyt päätökset sellaisista tietojen luovutuksista, joissa tietojen tekninen toimittaminen asiakkaalle edellyttää ulkopuolisen palveluntajan apua.

Väestötietolain 27 §:n 1 momentin mukaan tietoja voidaan luovuttaa muun muassa osoitepalveluna. Osoitepalvelussa luovutetaan yksittäistä ja yksilöityä henkilöä koskevia

osoitetietoja puhelimitse ja internetin välityksellä. Osoitetietoa ei kuitenkaan luovuteta tässä palvelussa, jos kysyttyä henkilöä ei ole kyetty yksilöimään tai jos henkilö on tehnyt tietojen luovutusta koskevan kiellon taikka maistraatti on määrännyt ns. turvakiellon. Heinäkuussa 2007 väestötietojärjestelmään oli rekisteröity noin 141 000 osoitepalvelukielloa ja noin 6 600 turvakielloa. Suomenkielistä osoitepalvelua annetaan valtakunnallisessa puhelinpalvelussa ja internetpalvelussa vuorokauden ympäri ja ruotsinkielistä palvelua virka-aikana. Palvelua hoitavat yhteistyössä eräät maistraatit ja Sodankylän julkishallinnon palvelukeskus, jossa työskentelee sekä Lapin maistraatin että Sodankylän kunnan henkilökuntaa. Yhteistyö perustuu Lapin maistraatin ja Sodankylän kunnan vanhan yhteispalvelulain nojalla tekemään yhteispalvelusopimukseen.

Tällä hetkellä valtakunnalliseen osoitepalvelupuhelimeen tulevat puhelut ohjataan ensin Tampereen maistraatin Mäntän palveluyksikköön ja sen jälkeen Sodankylän palvelukeskukseen. Tampereen maistraatin Akaan yksilöllä on varapäivystysvalmius. Ruotsinkieliset puhelut ohjataan ensisijaisesti Vaasan maistraatin Kristiinankaupungin yksikköön ja toissijaisesti Pietarsaaren yksikköön. Suomenkielistä internet-palvelua hoitavat Lapin maistraatin Rovaniemen ja Keminsä yksiköt vuoroviikoin ja ruotsinkielistä palvelua hoitaa Vaasan maistraatin Pietarsaaren yksikkö. Sodankylän palvelukeskus vastaa palveluiden hoitamisesta iltaisin ja viikonloppuisin. Suomenkieliseen palveluun tulevien puheluiden määrä on vuosittain runsaat 300 000 ja ruotsinkieliseen palveluun runsaat 4 000. Internet-palvelussa tilauksia tehdään vuosittain noin 20 000. Palveluissa luovutetaan vuodessa yhteensä yli miljoona osoitetta.

Uuden yhteispalvelulain 12 §:n siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyt yhteispalvelusopimukset on saatettava uuden lain mukaisiksi vuoden 2007 loppuun mennessä. Uusi laki rajoittaa sen nojalla tehtäviä sopimuksia muun muassa siten, että toiselle viranomaiselle ei voi enää siirtää tehtäviä, joihin sisältyy päätöksentekovallan käyttöä, ja sopimus voi koskea vain sellaisia avustavia asiakaspalvelutehtäviä, jotka on laissa erikseen määritelty. Maistraattien yh-

teisessä sopimuksessa, joka oikeuttaa luovutamaan myös toisen maistraatin virka-alueen tietoja väestötietojärjestelmästä, on kysymys tehtävistä, joihin sisältyy päätöksentekovalan käyttöä. Osoitepalvelutehtävä, jonka hoitamiseen osallistuu myös Sodankylän kunnan henkilökuntaa Lapin maistraatin ja kunnan välillä tehdyn yhteispalvelusopimuksen nojalla, ei kuulu niihin uuden yhteispalvelulain 6 §:ssä lueteltuihin avustaviin asiakaspalvelutehtäviin, jotka voitaisiin hoitaa tässä laissa tarkoitettuna yhteispalveluna. Maistraattien nykyisiä yhteispalvelusopimuksia ei voi siten uusia uuden lain mukaisiksi, vaan ne raukeavat vuoden 2008 alusta.

1.2 Nykytilan arviointi

Henkilön oikeustoimikelpoisuutta ja toimivaltaisuutta koskevat tiedot, kuten tiedot toimintakelpoisuuden rajoituksesta ja edunvalvojan määräämisestä kuuluvat niihin tietoihin, jotka on perinteisesti merkitty väestökirjoihin. Henkilön toimivaltaisuuden selvittäminen on myös voimassa olevan väestötietolain 3 §:n 1 momentin mukaan väestötietojärjestelmän henkilötietojen ylläpitämisen keskeinen käyttötarkoitus. Tietoja tarvitaan esimerkiksi erilaisia oikeustoimia tehtäessä. Taloudellisten asioiden hoitamista varten vahvistettu edunvalvontavaltuus vastaa käytännön merkitykseltään holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitettua edunvalvojan määräämistä, jonka vuoksi on tarpeen, että väestötietojärjestelmään talletetaan tällaisesta edunvalvontavaltuutuksesta vastaavat suppeat perustiedot kuin nykyisin talletetaan edunvalvojan määräämisestä.

Väestötietolain 31 §:n mukaan maistraatti voi luovuttaa vain oman virka-alueensa tietoja yksittäin luovutettavia tietoja lukuun ottamatta. Käytännössä maistraatit ovat kuitenkin jo vuodesta 1993 lähtien voineet luovuttaa myös muun kuin oman virka-alueensa tietoja muutoinkin kuin yksittäisenä tietojenluovutuksena maistraattien vanhan yhteispalvelulain nojalla tekemän sopimuksen perusteella. Sopimus on mahdollistanut sen, että asiakkaita on voitu palvella joustavasti paikallistasolla eli maistraatissa myös silloin, kun tietoja on tarvittu useamman kuin yhden maistraatin virka-alueelta.

Tietojen luovutukseen on panostettu joissakin maistraateissa ja luovutuksesta saadulla tuloilla voi olla suuri merkitys yksittäisen maistraatin toiminnan kannalta. Väestötietolain 31 §:n nykyinen säännös, joka rajoittaa maistraatin oikeutta päättää tietojen luovutuksesta, on käytännössä jäänyt merkityksettömäksi, jonka vuoksi sitä on tarpeen muuttaa.

Tieto henkilön osoitteesta on väestötietojärjestelmän käytetyin tieto. Osoitetiedot luovutetaan viranomaisille ja yhteisöille esimerkiksi asiarekisterin päivityksinä, suorien kysely-yhteyksien avulla sekä otanta- ja poimintapalveluna. Viranomaisten ja yhteisöjen lisäksi ajantasaisia osoitetietoja tarvitsevat myös kansalaiset yksityisiin tarkoituksiin. Yksittäisten osoitetietojen luovuttaminen kuuluu maistraatin tehtäviin. Perinteisesti tiedot on luovutettu kirjallisina otteina ja todistuksina. Kansalaisten palvelun parantamiseksi otettiin vuonna 1989 käyttöön osoitepalvelupuhelin, jossa osoitteita voi tiedustella yhdestä valtakunnallisesta puhelinnumerosta. Vuodesta 2002 alkaen osoitepalvelua on annettu myös internet-palveluna siten, että tilauksen voi tehdä internetin kautta ja pyydetty osoite lähetetään tilaajalle sähköpostilla. Aluksi palvelupuhelimen päivystystä hoidettiin Väestörekisterikeskuksessa, josta se siirrettiin myöhemmin maistraatteihin. Kaikki maistraatit eivät ole osallistuneet palvelupuhelimen hoitamiseen, vaan palvelua on viime vuosien aikana hoitanut vaihteleva määrä maistraatteja. Tampereen maistraatin Mäntän palveluyksikössä on erikoistuttu puhelinpalveluiden hoitamiseen, jonka vuoksi toiminta on nykyisin keskitetty pääosin sinne. Sodankylän palvelukeskuksen hoitama ilt- ja viikonloppupäivystys on mahdollistanut palvelun antamisen vuorokauden ympäri. Osoitepalveluun tulevista puhelusta noin 20 % tulee virka-ajan jälkeen, joten palvelun antaminen myös iltaisin ja viikonloppuisin on osoitautunut tarpeelliseksi.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on tehdä väestötietolakiin edunvalvontavaltuutuksesta annetusta laista ja uudesta yhteispalvelulaista johtuvat

välttämättömät muutokset siten, että väestötietojärjestelmän tietoja hyväksikäyttävillä viranomaisille ja muille tahoille voidaan tarjota nykyisentasoiset palvelut myös jatkossa.

Uuden, 1 päivänä marraskuuta 2007 voimaan tulevan edunvalvontavaltuutusta koskevan lain johdosta väestötietolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että väestötietojärjestelmään voitaisiin tallettaa edellä mainitun lain nojalla vahvistettua edunvalvontavaltuutusta koskevat perustiedot. Väestötietojärjestelmään talletettavia henkilötietoja koskevaa 4 §:ää ehdotetaan tältä osin muutettavaksi. Edunvalvontavaltuutuksesta talletettaisiin väestötietojärjestelmään vastaavat suppeat perustiedot kuin nykyisin talletetaan holhous-toimesta annetussa laissa tarkoitettua edunvalvojan määräämisestä.

Huhtikuun 2007 alusta voimaan tulleen uuden yhteispalvelulain johdosta ehdotetaan muutettavaksi väestötietolain säännöksiä, jotka koskevat tietojen luovuttamista väestötietojärjestelmästä. Muutosten tavoitteena on turvata nykyisten tietojen luovutukseen liittyvien palvelujen saatavuus keskeytyksettä myös vuoden 2008 alusta, jolloin maistraattien vanhan yhteispalvelulain nojalla tekemät tietojen luovutukseen liittyvät yhteispalvelusopimukset raukeavat.

Väestötietolain 6 luvun säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että maistraatit voisivat luovuttaa väestötietojärjestelmän tietoja myös muun kuin vain oman virka-alueensa osalta. Väestörekisterikeskus päättäisi kuitenkin tietojen luovuttamisesta silloin, kun tiedot luovutetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka kun on kysymys tietojen luovuttamisesta ulkomaille muutoin kuin yksittäin. Maistraatti päättäisi edelleen yksittäisten tietojen luovuttamisesta väestötietojärjestelmästä kuten nykyisinkin.

Osoitepalvelun hoitamiseen voisivat osallistua maistraattien lisäksi myös muut viranomaiset tai yhteisöt niiden kanssa tehtävään sopimukseen perustuen. Tavoitteena on mahdollistaa nykyisen valtakunnallisen osoitepalvelupuhelimen toiminnan jatkuminen siten, että palvelua voitaisiin antaa edelleen myös virka-ajan ulkopuolella. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi tarkemmat säännökset muun muassa osoitepalveluna tapahtuvan tietojen luovutuksen edellytyksistä ja luovutettavista

tiedoista sekä osoitepalvelutehtävän antamisesta muulle kuin maistraatille sopimukseen perustuen.

3 Esityksen vaikutukset

Edunvalvontavaltuutusta koskevien perustietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellyttää tietojärjestelmämuutoksia, joista aiheutuu jonkin verran kertaluontoisia kustannuksia. Tietojen tallettamisen seurauksena väestötietojärjestelmän tietoja hyväksikäyttävät viranomaiset ja muut tahot voivat saada väestötietojärjestelmästä edunvalvontaa ja toimintakelpoisuuden rajoitusta koskevien perustietojen lisäksi myös vahvistettua edunvalvontavaltuutusta koskevat perustiedot.

Esityksen tarkoituksena on turvata väestötietojärjestelmän tietojen luovutuksessa noudatettujen nykyisten menettelytapojen jatkuminen, jonka vuoksi sillä ei ole merkittäviä vaikutuksia palveluita hyväksikäyttävien eikä niitä tuottavien kannalta. Lain voimaantulon jälkeen maistraatin oikeus luovuttaa myös toisen maistraatin virka-alueen tietoja perustuisi vanhan yhteispalvelulain nojalla tehdyn sopimuksen sijasta väestötietolain säännöksiin. Osoitepalvelutehtävän antaminen muulle kuin maistraatille perustuisi maistraatin vanhan yhteispalvelulain nojalla tekemän sopimuksen sijasta Väestörekisterikeskuksen väestötietolain säännösten perusteella tekemään sopimukseen.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä. Parhailtaan on valmisteilla myös väestötietolain kokonaisuudistus, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2007. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan aikaisintaan vuoden 2009 alusta, jonka johdosta muun lainsäädännön muutosten aiheuttamat tarvittavat muutokset on tehtävä vielä nykyiseen väestötietolakiin.

Esityksestä on saatu lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, Verohallitus, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Kansaneläkelai-

tos, Väestörekisterikeskus, neljä maistraattia, Finanssialan keskusliitto, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry ja Valtion toimihenkilöliitto VALTO ry.

Lausunnoissa kannatettiin ehdotettuja muutoksia lähes poikkeuksetta. Väestörekisterikeskukselle annettavaa oikeutta tehdä sopimus osoitepalvelutehtävän antamisesta muille kuin maistraateille vastustettiin yhden maistraatin lausunnossa. Henkilöstöjärjestöjen lausunnoissa suhtauduttiin varauksellisesti mahdollisuuteen antaa osoitepalvelutehtävä muille kuin maistraateille ja painotettiin sitä, että päävastuu osoitepalvelutehtävän hoitamisessa tulisi olla maistraateilla. Lausunnossa esitettiin lisäksi joitakin ehdotettujen säännösten käytännön toteutukseen liittyviä kannanottoja sekä yksittäisiä huomautuksia pykälisiin ja perusteluihin, jotka on pyritty otamaan huomioon jatkovalmistelussa.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaisesti keskeiset hallinnon kehittämistehtävät kootaan valtiovarainministeriöön. Eduskunnalle on annettu 13 päivänä syyskuuta 2007 hallituksen esitys eräiden tehtävien siirtämistä valtiovarainministeriöön koskevaksi lainsäädännöksi (HE 56/2007 vp), jonka seurauksena eräät erityislaeissa säädetyt, sisäasiainministeriölle nykyisin kuuluvaa norminantovaltuutta sekä hallinnollista ohjausta ja kehittämistä koskevat tehtävät siirrettäisiin valtiovarainministeriölle 1.1.2008 alkaen. Ministeriöiden toimialajakoon tuleva muutos on otettu huomioon tämän hallituksen esityksen ehdotetussa uudessa 27 a §:ssä, jonka 2 momentissa säädettäisiin valtiovarainministeriölle annettavasta asetuksenantovaltuudesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

4 §. *Väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin maininta toimivaltaisuutta koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään ja momenttiin lisättäisiin näiden tietojen tallettamista koskeva uusi 3 a kohta. Uuden 3 a kohdan mukaan väestötietojärjestelmään talletettaisiin edunvalvontaa ja toimintakelpoisuuden rajoitusta koskevat tiedot, taloudellisissa asioissa edustamista varten vahvistettua edunvalvontavaltuutusta koskevat tiedot sekä edunvalvojan tai valtuutetun yksilöintitiedot. Tarkemmat säännökset väestötietojärjestelmään merkittävistä tiedoista annettaisiin asetuksella pykälän 5 momenttiin sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla. Tarkoitus on, että väestötietojärjestelmään merkittäisiin uutta edunvalvontavaltuutusta koskevat vastaavat suppeat perustiedot kuin nykyisin merkitään holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitettua edunvalvojan määräämisestä ja toimintakelpoisuuden rajoituksesta. Holhoustoimesta annetussa laissa tarkoitettua edunvalvonnasta ja toimintakelpoisuuden rajoituksesta talletettavat tiedot ovat tieto siitä, onko henkilölle määrätty edunvalvoja ilman, että hänen toimintakelpoisuuttaan on samalla rajoitettu, onko henkilön toimintakelpoisuutta rajoitettu osittain tai onko henkilö julistettu vajaavaltaiseksi, ja näihin tietoihin liittyvät alkamis- ja päättymispäivät sekä edunvalvojan yksilöintitiedot. Edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitettua vahvistetusta edunvalvontavaltuutuksesta talletettaisiin vastaavat perustiedot eli edunvalvontavaltuutuksen alkamis- ja päättymispäivät sekä valtuutetun yksilöintitiedot. Tiedot talletettaisiin vain sellaisista vahvistetuista edunvalvontavaltuutuksista, jotka koskevat valtuuttajan edustamista tämän taloudellisissa asioissa.

27 a §. *Tietojen luovuttaminen osoitepalveluna.* Lain 27 §:n mukaan väestötietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa muun muassa osoitepalveluna. Osoitepalvelulla tarkoitetaan valtakunnallisesti hoidettua maksullista

palvelua, jossa luovutetaan joko puhelimitse tai internetin kautta tehdyn kyselyn perusteella Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden väestötietojärjestelmään merkittyjä ajantasaisia osoitteita henkilökohtaisia tai niihin verrattavia tavanomaisia yksityisiä käyttötarkoituksia varten, joita ovat esimerkiksi yhteydenpito tuttaviiin ja sukulaisiin, merkkipäivän muistaminen tai luokkakokouksen järjestäminen. Tietoja ei kuitenkaan luovuteta tässä palvelussa henkilöistä, joita ei ole pystytty yksilöimään tai joita koskee lain 25 §:ssä tarkoitettu tietojenluovutuskielto. Sellaisen osoitetiedon luovuttaminen, johon ei kohdistu tietojenluovutuskieltoa, poikkeaa muusta väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta siten, että kysyjän ei tarvitse väestötietolain 24 §:n mukaan esittää selvitystä tietojen käyttötarkoituksesta eikä luovuttamisesta tehdä lain 32 §:n mukaan kirjallista päätöstä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 27 a §, jossa säädettäisiin tarkemmin tietojen luovuttamisesta osoitepalveluna. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin osoitepalvelun edellytyksistä ja palvelussa luovutettavista tiedoista. Yksittäistä henkilöä koskevia nimi-, osoite- ja yhteystietoja voitaisiin luovuttaa osoitepalvelussa vain siinä tapauksessa, että tietojen luovuttamista ei ole lain 25 §:n säännösten nojalla kielletty. Niin sanotusta turvakiellostä säädetään lain 25 §:n 4 momentissa ja osoitepalvelukiellosta 25 §:n 5 momentissa. Nämä molemmat kiellot estävät tietojen luovuttamisen osoitepalvelussa. Osoitepalvelu on nykyisin teknisesti järjestetty siten, että tehtävää hoitava henkilö ei näe palvelussa käytetystä tietojärjestelmästä niiden henkilöiden osoite- ja yhteystietoja, joita koskee tietojenluovutuskielto. Palvelun kautta ei voida myöskään luovuttaa esimerkiksi luetteloa kaikkien samannimisten henkilöiden osoitteista, vaan osoite- ja yhteystiedot voitaisiin luovuttaa vain, jos kysytty henkilö pystytään yksilöimään yksiselitteisesti kysyjän antamien tietojen perusteella. Yksilöidystä henkilöstä voitaisiin luovuttaa vain suppeat, yhteydenotossa tavallisimmin tarvittavat perushenkilötiedot, jotka määriteltäisiin lais-

sa. Jos henkilön tietojen luovuttaminen on 25 §:n 4 tai 5 momentin nojalla kielletty, kysyjälle ilmoitettaisiin, ettei tietoja voi tietojenluovutuskiellon vuoksi luovuttaa.

Maistraatti vastaisi ehdotettavan 31 §:n 2 momentin mukaan yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta kuten nykyisinkin. Osoitepalvelussa on kysymys yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta, joka toteutetaan valtakunnallisesti hoidettuna puhelin- ja internet-palveluna. Jokaisen maistraatin ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista osallistua valtakunnallisen palvelun hoitamiseen, vaan tehtävän hoitaminen maistraateissa on järkevintä keskittää yhteen tai muutamaan maistraattiin tai niiden yksiköihin. Nykyisin suomenkielisen palvelun hoitamiseen osallistuu kahdessa eri maistraatissa kummassakin kaksi yksikköä ja ruotsinkielisen palvelun hoitamiseen yhden maistraatin kaksi yksikköä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että palvelun hoitamiseen osallistuvista maistraateista säädettäisiin valtiovainministeriön asetuksella. Säännöksen tarkoituksena on turvata palvelujen saatavuus ja palvelun järjestäminen tarkoituksenmukaisella tavalla. Vastaavanlainen, nykyisin sisäasiainministeriölle annettu valtuus antaa tarkemmat säännökset valtakunnallisen palvelun hoitamiseen osallistuvista maistraateista sisältyy kotikuntalain 7 b §:n 2 momenttiin, jonka nojalla annetussa voimassaolevassa asetuksessa (1134/2006) säädetään muuttoa ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamiseen liittyvien tehtävien jakamisesta maistraattien kesken. Kuten muutto- ja maastamuuttoilmoitusten vastaanottamista koskevan valtakunnallisen palvelun hoitamiseen, voisivat vastaavasti myös valtakunnallisen osoitepalvelun hoitamiseen osallistua maistraattien lisäksi myös muut viranomaiset tai yhteisöt Väestörekisterikeskuksen kanssa tehtävään sopimukseen perustuen. Tästä säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa uudessa 31 a §:ssä.

31 §. Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen. Pykälässä säädetään rekisterihallinnon viranomaisten eli Väestörekisterikeskuksen ja maistraatin keskinäisestä toimivallan jaosta tietojen luovuttamista koskevien päätösten tekemisessä. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan maistraatti voi päättää yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta

ilman maistraatin virka-alueeseen perustuvaa toimivaltarajoitusta, mutta muilta osin maistraatin valta päättää tietojen luovuttamisesta on voimassaolevan säännöksen mukaan rajoitettu koskemaan ainoastaan maistraatin oman virka-alueen tietoja. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että maistraatin päätösvaltaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisessa laajennettaisiin nykyisestä eli maistraatti voisi luovuttaa myös muun kuin oman maistraattinsa virka-alueen tietoja myös silloin, kun on kysymys muusta kuin yksittäisestä tietojen luovutuksesta.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Väestörekisterikeskuksella ja maistraatilla olisi lähtökohtaisesti rinnakkainen toimivalta päättää väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta. Viranomaisten keskinäinen toimivalta ehdotetaan kuitenkin jaettavaksi siten, että Väestörekisterikeskus tekisi edelleen päätökset tietojen luovuttamisesta silloin, kun kysymys on tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai muutoin sähköisesti. Teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai muutoin sähköisesti tapahtuvalla tietojen luovutuksella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä pääsääntöisesti valtakunnallisiin tietotarpeisiin pohjautuvaa tietopalvelua, kuten esimerkiksi kyselypalveluita tai asiakkaan rekisterin ylläpitopalveluita. Kyselypalveluita ovat suorakäyttökysely, jossa Väestörekisterikeskuksen sovelluksella haetaan yksittäisiä tietoja väestötietojärjestelmästä, ja sovelluskysely, jossa tietoja haetaan asiakkaan sovelluksella. Asiakkaan rekisterin ylläpitopalveluita ovat muutostietopalvelu, jossa asiakkaalle toimitetaan säännöllisesti ennalta määriteltuihin väestötietojärjestelmän tietoihin kohdistuneet muutokset, ja asiakkaan rekisterin kertapäivitykset. Edellä mainittujen, lähinnä valtakunnallisia tietotarpeita täyttävien massatietopalveluiden käytännön toteuttamisessa tarvitaan sellaista teknistä ja tuotannollista erityisasiantuntemusta, joka hankitaan yleensä ulkopuolisilta palvelunantajilta. Tietojenluovutuskäytäntöjen yhtenäisyyden varmistamiseksi päätöksenteko olisi näissä tapauksissa tarpeen keskittää yhdelle viranomaiselle eli Väestörekisterikeskukselle. Alueellisista ja paikallisista tarpeista lähtevä pienimuotoinen ja tekniseltä

toteutukseltaan yksinkertainen luovutustoiminta, kuten esimerkiksi asukastieto- ja asukaskyselypalvelut taloyhtiöille tai maistraatin käytössä olevien ohjelmien avulla tehtävät otannat ja poiminnat, olisi pääsääntöisesti maistraattien tehtävänä. Pykälän 2 momentin mukaan maistraatti päättäisi yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta kuten nykyisinkin.

31 a §. *Sopimus osoitepalvelutehtävän hoitamisesta.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin muiden viranomaisten ja yhteisöjen mahdollisuudesta osallistua osoitepalvelun hoitamiseen sopimukseen perustuen. Pykälän 1 momentin mukaan tehtävä voitaisiin antaa hoidettavaksi myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin maistraatille, jos se on tarpeen palvelujen saatavuuden turvaamiseksi tai toiminnan tehostamiseksi. Väestörekisterikeskuksella olisi toimivalta tehdä sopimus. Päävastuu osoitepalvelutehtävän hoitamisessa on maistraateilla, jonka vuoksi Väestörekisterikeskuksen tulisi ennen sopimuksen solmimista kuulla asianomaisia maistraatteja. Osoitepalvelutehtävän hoitamiseen voisivat osallistua sopimukseen perustuen esimerkiksi kunnan viranomaiset, kuten nykyisin. Tehtävä voitaisiin antaa mahdollisesti myös jollekin puhelinpalveluihin erikoistuneelle yhteisölle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tehtävien siirtämisen yleisistä edellytyksistä, joiden on täyttyvä niissä tapauksissa, joissa osoitepalvelun hoitamiseen liittyviä tehtäviä siirrettäisiin muulle kuin viranomaiselle. Tehtävää hoitavalla yhteisöllä tulisi olla siihen tarvittavat voimavarat, kuten riittävät tekniset ja taloudelliset valmiudet sekä riittävästi henkilökuntaa. Lisäksi tehtäviä hoitavien henkilöiden tulee olla perehdytettyjä ja koulutettuja näihin tehtäviin.

Väestötietojärjestelmän osoitetietojen luovuttamisessa on kysymys julkisen hallinto-tehtävän hoitamisesta. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tehtävää hoitaviin henkilöihin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Hyvän hallinnon turvaamiseksi olisi tehtävää hoidettaessa noudatettava hallintolain (434/2003), kielilain (423/2003), saamen kielilain (1086/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain

(621/1999) säännöksiä. Kielilain 25 §:n mukaan viranomaisen on varmistettava, että tehtävää hoidettaessa annetaan kielilain mukaista palvelua, jos tehtävän vastaanottaja määräytyy viranomaisen päätöksen tai muun toimenpiteen taikka viranomaisen ja vastaanottajan välisen sopimuksen perusteella. Koska ehdotuksen mukaan osoitetietopalvelutehtävää hoitava yksityinen määräytyisi Väestörekisterikeskuksen ja tehtävän vastaanottajan välisen sopimuksen perusteella, tulisi Väestörekisterikeskuksen huolehtia asiasta ennen sopimuksen solmimista. Jotta palvelua annettaessa mahdollisesti syntyneen vahingon korvausvastuusta ei olisi epäselvyyttä, ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että Väestörekisterikeskus olisi velvollinen korvaamaan sopimukseen perustuvan osoitepalvelutehtävän hoitamisessa syntyneen vahingon siten kuin vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa säädetään. Palvelun käyttäjä, jolle olisi aiheutunut vahinkoa Väestörekisterikeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella palvelua hoitavan viranomaisen tai yhteisön henkilöstön virheen tai laiminlyönnin seurauksena, voisi tällöin vaatia korvausta ensisijaisesti Väestörekisterikeskukselta.

2 Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset väestötietojärjestelmään tallettavista tiedoista sisältyvät väestötietoasetukseen, jota on muutettava siten, että asetuksessa määritellään tarkemmin ne edunvalvontavaltuutusta koskevat tiedot, jotka talletetaan väestötietojärjestelmään.

Osoitepalvelun hoitamiseen osallistuvista maistraateista säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksella.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008, jotta nykyisten väestötietojärjestelmän tietojen luovutukseen liittyvien palvelujen saatavuus voitaisiin turvata keskeytyksettä myös vuoden 2008 alusta, jolloin maistraattien vanhan yhteispalvelulain nojalla tekemät väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamista koskevat yhteispalvelusopimukset raukeavat.

Ehdotettavan siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa vahvistettuja edunvalvontavaltuuksia koskevat tiedot tallettaisiin väestötietojärjestelmään taannehtivasti kuukauden kuluessa tämän lain tultua voimaan. Edunvalvontavaltuutusta koskeva laki tulee voimaan jo 1 päivänä marraskuuta 2007 eli ennen tämän lain voimaantuloa. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että väestötietojärjestelmään saadaan talletettua tiedot kaikista uuden lain mukaan vahvistetuista edunvalvontavaltuutuksista. Edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain mukaan vahvistamisesta vastaa holhousviranomaisen eli maistraatin, joka vastaisi myös vahvistettua valtuutusta koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään.

4 Säättämisyjärjestys

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan, jonka toimialaan henkilötietokysymykset kuuluvat, linjanvedot henkilörekistereiden ja henkilötietojen käsittelyn sääntelystä ovat vakiintuneet ja ne on otettava huomioon myös silloin, kun tällaisia säännöksiä sisällytetään erityislainsäädäntöön (HaVM 19/2005). Perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla. Asetustasolla on mahdollista antaa rekisterin tietosisältöä täydentäviä ja tarkentavia säännöksiä, kunhan lakitekstin perusteella voidaan riittävän selkeästi päätellä asetuksen tasoisen sääntelyn sisältö.

Väestötietolaki sisältää jo nykyisin säännökset perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan linjauksissa mainituista asioista. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmän henkilötietojen sisältöä koskevaa 4 §:ää siten, että säännöstä tarken-

nettaisiin lisäämällä pykälään uusi kohta, jossa säädettäisiin toimivaltaisuutta koskevista tiedoista nykyistä täsmällisemmin ja joka sisältäisi maininnan uutta edunvalvontavaltuutusta koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään. Tietojen tarkemmasta sisällöstä säädettäisiin asetustasolla.

Väestötietolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan osoitepalvelun hoitamiseen liittyviä tehtäviä voitaisiin siirtää sekä muille viranomaisille että myös yksityisille sopimukseen perustuen. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettoman siirron toiselle viranomaiselle (esim. PeVL 18/2004), ja sääntelyyn, joka mahdollistaa julkista valtaa sisältävän toimivallan siirtämisen sopimusperusteisesti (esim. PeVL 11/2004). Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa myös säännösehdotuksiin, jotka koskevat viranomaiselle kuuluvan hallintotehtävän siirtämistä sopimuksella muun kuin viranomaisen hoidettavaksi. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan viranomaisia avustavia tehtäviä voidaan siirtää perustuslain 124 §:n nojalla sopimuksin muiden kuin viranomaisten hoidettavaksi, kun tehtävien siirrossa ei ole kyse julkisen vallan tai merkittävän julkisen vallan käytöstä (PeVL 11/2006 vp ja PeVL 47/2005 vp).

Väestötietojärjestelmään talletettujen osoite- ja yhteystietojen luovuttaminen osoitepalvelussa on julkinen hallintotehtävä. Esityksen mukaan tehtävän siirtäminen rajattaisiin koskemaan ainoastaan osoitepalveluna tapahtuvaa tietojenluovutusta, joka määriteltäisiin laissa. Laissa määriteltäisiin myös osoitepalvelussa tapahtuvan tietojen luovuttamisen edellytykset ja palvelussa luovutettavat tiedot. Tehtävään ei sisältyisi yksilön perusoikeuksien toteutumisen kannalta merkittävää päätösvaltaa eikä muuta julkisen vallan käyttöä, koska osoitepalvelussa voidaan luovuttaa ainoastaan sellaisia yksittäistä ja yksilöityä henkilöä koskevia osoite- ja yhteystietoja, joiden luovuttamista ei ole väestötietolain 25 §:n mukaisesti rajoitettu tai kielletty. Muista väestötietojärjestelmän henkilötiedoista poiketen näitä tietoja voidaan pitää julkisina tietoina, koska tietojen saaminen ei edellytä käyttötarkoituksen ilmoittamista eikä tietojen

luovuttamisesta tehdä päätöstä. Osoitepalvelutehtävän hoitamisessa on kyse viranomaisia avustavasta tehtävästä. Niissä tapauksissa, joissa henkilön osoite- ja yhteystietoihin kohdistuu tietojenluovutuskielto, mutta tietojen pyydetään jonkin toisen henkilön tai yhteisön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, tietojen luovuttamisesta päättäisi aina maistraatti kuten nykyisinkin. Tällöin on kyse julkisen vallan käyttämisestä, koska maistraatti joutuu yksittäistapauksittain erikseen harkitsemaan, täytyvätkö laissa säädettyt tietojen luovutuksen edellytykset. Näitä tehtäviä ei esitetä siirrettäväksi muille. Esityksessä ei siten ole kyse tehtävien rajoitettomasta siirrosta viranomaiselta toiselle eikä julkista valtaa sisältävän toimivallan siirtämisestä sopimukseen perustuen.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Tehtävien siirtäminen myös muiden kuin maistraattien hoidettavak-

si olisi tarkoituksenmukaista, koska sillä voidaan parantaa väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamiseen liittyviä palveluita, kun osoitepalvelun saatavuus voitaisiin turvata myös ruuhkahuippuina ja palvelua olisi mahdollista tarjota joustavasti myös tavanomaisen virkajan ulkopuolella. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:n tarkoittamassa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla (PeVL 33/2004, PeVL 46/2002). Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin myös säännökset osoitepalvelutehtävän hoitamiseen osallistuvissa yhteisössä tehtävää hoitavien henkilöiden virkavastuusta ja velvollisuudesta noudattaa yleishallinto-oikeudellisia säädöksiä.

Edellä mainitun johdosta hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****väestötietolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 3 kohta sekä 31 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 957/2005 ja 31 §:n 1 ja 2 momentti laissa 527/1999, sekä
lisätään 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 615/1998 ja 299/2003 sekä mainitussa laissa 957/2005, uusi 3 a kohta sekä lakiin uusi 27 a ja 31 a § seuraavasti:

4 §

Väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot

Suomen kansalaisesta talletetaan:

3) kansalaisuutta ja kuolinaikaa koskevat tiedot;

3 a) toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontaa ja taloudellisissa asioissa edustamista varten vahvistettua edunvalvontavaltuutusta koskevat tiedot sekä edunvalvojan tai valtuutetun yksilöintitiedot;

27 a §

Tietojen luovuttaminen osoitepalveluna

Osoitepalveluna voidaan luovuttaa tiedot yksittäisen henkilön nykyisistä nimistä, osoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä elossa olosta taikka tieto 25 §:ssä tarkoitettua tietojenluovutuskielestä. Tiedot voidaan luovuttaa vain, jos henkilö voidaan luotettavasti yksilöidä hakijan antamien tietojen perusteella.

Osoitepalvelutehtävän hoitamiseen osallistuvista maistraateista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

31 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomainen

Väestörekisterikeskus ja maistraatit päättävät väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta. Väestörekisterikeskus päättää kuitenkin tietojen luovuttamisesta, kun kysymyksessä ovat teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai muutoin sähköisesti taikka ulkomaille muutoin kuin yksittäin luovutettavat tiedot.

Maistraatti päättää yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta.

31 a §

Sopimus osoitepalvelutehtävän hoitamisesta

Edellä 27 a §:ssä tarkoitetun osoitepalvelun hoitaminen voidaan antaa myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin maistraatille, jos se on tarpeen palvelujen saatavuuden turvaamiseksi tai toiminnan tehostamiseksi. Väestörekisterikeskus tekee asianomaisia maist-

raatteja kuultuaan sopimuksen muun viranomaisen tai yhteisön kanssa asiasta.

Osoitepalvelutehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle edellyttää lisäksi, että tehtävää hoitavalla yhteisöllä on riittävät voimavarat ja tehtävää hoitavilla henkilöillä riittävä asiantuntemus ja pätevyys tehtävän hoitamiseen.

Osoitepalvelua hoitavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003), saamen kielilaissa (1086/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Väestörekisterikeskus on vastuussa

sopimukseen perustuvan osoitepalvelutehtävän hoitamisessa sattuneesta vahingosta siten kuin vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettuja edunvalvontavaltuuksia koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään kuu-kauden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Mari Kiviniemi*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

väestötietolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 3 kohta sekä 31 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 957/2005 ja 31 §:n 1 ja 2 momentti laissa 527/1999, sekä

lisätään 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 615/1998 ja 299/2003 sekä mainitussa laissa 957/2005, uusi 3 a kohta sekä lakiin uusi 27 a ja 31 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot

Suomen kansalaisesta talletetaan:

3) kansalaisuutta, *toimivaltaisuutta* ja kuolinaikaa koskevat tiedot;

Ehdotus

4 §

Väestötietojärjestelmään talletettavat henkilötiedot

Suomen kansalaisesta talletetaan:

3) kansalaisuutta ja kuolinaikaa koskevat tiedot;

3 a) *toimintakelpoisuuden rajoittamista, edunvalvontaa ja taloudellisissa asioissa edustamista varten vahvistettua edunvalvontavaltuutusta koskevat tiedot sekä edunvalvojan tai valtuutetun yksilöintitiedot;*

27 a §

Tietojen luovuttaminen osoitepalveluna

Osoitepalveluna voidaan luovuttaa tiedot yksittäisen henkilön nykyisistä nimistä, osoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä elossa olosta taikka tieto 25 §:ssä tarkoitettua tietojenluovutuskiellosta. Tiedot voidaan luovuttaa vain, jos henkilö voidaan luotettavasti yksilöidä hakijan antamien tietojen perusteella.

Osoitepalvelutehtävän hoitamiseen osallistuvista maistraateista säädetään valtiovainministeriön asetuksella.

31 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viranomai-
nen

Väestörekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta, kun kysymyksessä ovat valtakunnalliset tai usean maistraatin virka-alueen tiedot tai ulkomaille muutoin kuin yksittäin luovutettavat tiedot

Maistraatti päättää *virka-alueensa tietojen ja yksittäin annettavien muiden tietojen luovuttamisesta.*

31 §

Tietojen luovuttamisesta päättävä viran-
omainen

Väestörekisterikeskus ja maistraatit päättävät väestötietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta. Väestörekisterikeskus päättää kuitenkin tietojen luovuttamisesta, kun kysymyksessä ovat teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai muutoin sähköisesti taikka ulkomaille muutoin kuin yksittäin luovutettavat tiedot.

Maistraatti päättää yksittäin annettavien tietojen luovuttamisesta.

31 a §

Sopimus osoitepalvelutehtävän hoitamisesta

Edellä 27 a §:ssä tarkoitetun osoitepalvelun hoitaminen voidaan antaa myös muulle viranomaiselle tai yhteisölle kuin maistraatille, jos se on tarpeen palvelujen saatavuuden turvaamiseksi tai toiminnan tehostamiseksi. Väestörekisterikeskus tekee asianomaisia maistraatteja kuultuaan sopimuksen muun viranomaisen tai yhteisön kanssa asiasta.

Osoitepalvelutehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle edellyttää lisäksi, että tehtävää hoitavalla yhteisöllä on riittävät voimavarat ja tehtävää hoitavilla henkilöillä riittävä asiantuntemus ja pätevyys tehtävän hoitamiseen.

Osoitepalvelua hoitavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä hallintolaisissa (434/2003), kielilaisissa (423/2003), saamen kielilaisissa (1086/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Väestörekisterikeskus on vastuussa sopimukseen perustuvan osoitepalvelutehtä-

vän hoitamisessa sattuneesta vahingosta siten kuin vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettuja edunvalvontavaltuuksia koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.
